Contributed by Daniel Tanuro
maandag, 04 april 2005 - Last Updated vrijdag, 27 april 2007

Terwijl de andere media naar aanleiding van de start van Kyoto de champagnekurken laten knallen, zullen wij onze reputatie van feestjesbedervers nog maar eens alle eer aandoen... Ons valt immers vooral het schril contrast op tussen de enorme omvang van het klimaatprobleem en de toch wel erg bescheiden maatregelen van Kyoto. En dat terwijl door de kapitalistische logica een enorm aantal reactiemogelijkheden onbenut gelaten worden (of veel te langzaam worden in gang gezet).

The climate is a-changing

Een voorbeeldje. De gebouwen die gebruikt worden voor commerciële, residentiële en institutionele doeleinden zijn verantwoordelijk voor een derde van het wereldwijde energieverbruik en de corresponderende uitstoot van broeikasgassen. 75% daarvan wordt verbruikt door de ontwikkelde landen (1). Welnu, de technologieën om dit verbruik radicaal aan banden te leggen, bestaan vandaag reeds en staan voor het grootste deel zelfs op punt. Mochten deze technologieën op grote schaal worden toegepast, zou dat toelaten om snel en drastisch de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. Er is daar zelfs geen wetenschappelijke revolutie voor nodig: dubbele beglazing, super-isolatiematerialen en andere technieken en materialen die vandaag reeds gebruikt worden, volstaan om er vaart in te zetten. 60% van de huizen in de Europese Unie zijn niet uitgerust met dubbele beglazing. Volgens een studie uit 2003 zou de isolering van oude gebouwen in Europa toelaten om de CO2-uitstoot met 42 % te verminderen (2). Zelfs al kan je dit cijfer in twijfel trekken (de studie werd betaald door de producenten van isolatiematerialen...), dan nog is het duidelijk dat het isoleren van gebouwen een cruciaal wapen is in de strijd tegen klimaatwijziging.

Voorts is het niet alleen mogelijk om de thermische efficiëntie van gebouwen te verhogen, men kan ze ook veranderen in energieproducenten, bijvoorbeeld door ze uit te rusten met fotovoltaïsche zonnepanelen, die zonne-energie kunnen omzetten in electriciteit. Je moet weten dat het potentieel van energiebronnen die zonne-energie in warmte (thermische panelen) of electriciteit (fotovoltaïsche panelen) omzetten, vier keer het huidige wereldwijde energieverbruik bedraagt. De fotovoltaïsche technologie is vandaag nog steeds onderwerp van intens onderzoek maar is bruikbaar -en wordt gebruikt - in het huidige stadium. Een systematische toepassing ervan zou toelaten om het verbruik van fossiele energie aanzienlijk terug te schroeven, zonder aangewezen te zijn op kernenergie. Een rapport dat opgesteld werd voor de Europese Commissie stelt zelfs dat aan het totaal van de Europese electriciteitsbehoeften zou kunnen voldaan worden indien alle daken in het Zuiden van de Europese Unie voorzien zouden zijn van fotovoltaïsche panelen (3).

Wij worden, naar 't schijnt, met een baksteen in de maag geboren. Dus blijven we nog maar eventjes bij de bouw. Recente studies hebben het over het "positieve huis"; het gaat dan om een houten huis, goed geïsoleerd, voorzien van zonnepanelen en alle technologieën die het verbruik van energie aan banden leggen. Tijdens een levenscyclus van zestig jaar en rekening houdend met alle factoren, zou zo'n woonst een netto positief energiebilan kunnen voorleggen (vandaar de term "positief huis"). Uiteraard moeten we voorzichtig blijven, in dit geval werd de studie mede-gefinancierd door de houtsector.... Eén zaak staat echter vast: een Europees openbaar plan dat de isolatie van bestaande gebouwen en de uitrusting van zonnepanelen tot doel heeft en dat combineert met de promotie van hout en strenge normen voor nieuwe gebouwen rond energie-efficiëntie en de recyclage van bouwmaterialen, zou ons al een heel eind verder brengen. Dat zal niet volstaan om een uitstootvermindering van 60% te realiseren tussen nu en 2050, zoals de wetenschappers bepleiten. Daarvoor zouden er ook maatregelen nodig zijn in de industrie en in het transport. Maar we zouden die doelstelling wel veel dichter bij brengen. Het zou jobs verschaffen, het levenscomfort doen toenemen, zonder dat we onze toevlucht moeten nemen tot "vervuilingsrechten"... en ook zonder de ontwikkeling van de Zuiderse landen in het gedrang te brengen, die nu door iedereen ervan beschuldigd worden dat zij de belangrijkste verantwoordelijken voor de uitstoot van broeikasgassen van morgen zullen zijn (4).

De reden waarom een dergelijke oplossing het vandaag niet haalt, is evident: gezien er vandaag

geen koopkrachtige vraag bestaat naar deze energie (de soberheid, weet je wel), zou er nood zijn aan een openbaar plan, publieke investeringen, een programma van openbare werken, aanwerving van publiek personeel en de organisatie van publieke vorming. De regeringen willen dit vandaag niet, gezien volgens hen alles via de vrije markt moet verlopen. Terwijl de tijd dringt, wordt de ontwikkeling en toepassing van technologieën om de klimaatwijziging te lijf te gaan volledig ondergeschikt gemaakt aan de winstrace van een minderheid van de bevolking. Het water staat ons tot de lippen en we blijven vertrouwen op de industrie...

(1) GIEC, Climate Change mitigation, 2001 (2) Studie van Ecofys GmbH voor rekening van Eurima (3) "A vision for PV technology for 2030 and Beyond", PV TRAC, 2004 (4) De media leggen er graag de nadruk op China de tweede wereldwijde producent van broeikasgassen is. Minder vaak horen we echter dat de VS 20t koolstof per inwoner uitstoot en China 2t (India 1t).